

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	S.S. Rijkssen / E.J. Bronda	Datum	29 november 2022
Doorkiesnummer	030-286 7144	Kenmerk	4158764/290622SR
E-mail	s.rijksen@utrecht.nl	Onderwerp	Evaluatie verkeersveiligheid busbaan Dichterswijk
Bijlage(n)	2	Beleidsveld	Mobiliteit

In april 2021 is de busbaan Dichterswijk op de Van Zijstweg / Dr. M.A. Tellegenlaan, tussen de Croeselaan en de Overste den Oudenlaan, in gebruik genomen. Hiermee is de HOV Zuidroute voltooid: een hoogwaardige betrouwbare en comfortabele OV-verbinding tussen station Vleuten en Utrecht CS. Bij de vaststelling van het ontwerp van de busbaan Dichterswijk in de raadcommissie van 19 april 2018 en vervolgens in de [brief](#) van 25 april 2018 is toegezegd om een half jaar na afronding van de werkzaamheden de gereden snelheid in relatie tot de maximumsnelheid van 30 km/u en de verkeersveiligheid te evalueren. Met deze brief informeren we u over de uitkomsten van de evaluatie (zie bijlage).

Context

Het ontwerp van de busbaan Dichterswijk op de Van Zijstweg / Dr. M.A. Tellegenlaan maakten we samen met bewoners en andere belanghebbenden. In het ontwerp is zoveel als mogelijk rekening gehouden met de (soms tegengestelde) belangen. Op verzoek van de bewonerscommissie is extra aandacht besteed aan de inrichting als 30 km/u-weg, om de leefbaarheid te verbeteren. Daarnaast is in het ontwerp gezocht naar een goede bereikbaarheid van het Stationsgebied voor fietsers, voetgangers, auto- en expeditie verkeer van zowel de Jaarbeurs als van verschillende kantoren.

Hierdoor is de Van Zijstweg niet als 'standaard' woonstraat met 30 km/u ingericht. De Tellingenlaan en de Van Zijstweg vormen samen immers een belangrijke in- en uitvalsweg aan de Westzijde van het Stationsgebied. Zo is er sprake van vrijliggende trottoirs, fietspaden, rijbanen en een vrijliggende busbaan met daarbij passende snelheidsbeperkende maatregelen. Juist hierom heeft uw raad bij vaststelling van het ontwerp verzocht om de nieuwe verkeerssituatie na realisatie te evalueren.

Opzet evaluatie

De evaluatie startte in november 2021, in een periode dat het minder druk op de weg was vanwege de coronapandemie. Ook was op dat moment de aansluiting tussen de Croeselaan-Zuid en Van Zijstweg nog niet gereed. Om een goede invulling te geven aan de evaluatie, zijn interviews gehouden met stakeholders, snelheidsmetingen verricht, de ongevalsgegevens en meldingen geanalyseerd, diverse schouwen gehouden en is een uitgebreide verkeersveiligheidsaudit uitgevoerd. De belangrijkste onderzoeksvragen in de evaluatie betroffen:

1. Wordt het snelheidsregime van 30 km/u gerespecteerd door de weggebruikers?
2. Is de oversteekbaarheid veilig op de met verkeerslichten geregelde kruispunten?

In de week van 18 april 2022 is aanvullend onderzoek uitgevoerd. De coronamaatregelen waren nog dat moment iets meer van kracht en het kruispunt Croeselaan-Van Zijstweg was gereed. Hierdoor was er sprake van een meer representatieve situatie. Om het beeld verder te completeren hebben we omwonenden gevraagd hun waarnemingen en ervaringen via de mail en ter plaatse met ons te delen. Alle maatregelen die bijdragen aan een verbetering van de veiligheid of het beperken van de snelheid zijn of worden getroffen. Dat betekent niet dat alle voorgestelde maatregelen zijn overgenomen. Als voorstellen te ingrijpend – op het niveau van herinrichting – of niet in lijn met de heersende wet- en regelgeving waren, zijn deze niet overgenomen.

Uitkomsten

De belangrijkste conclusie van het onderzoek is dat de verkeersveiligheid op de busbaan Dichterswijk in zijn geheel verbeterd is ten opzichte van de oude situatie. De stakeholders onderschrijven deze conclusie en zijn positief over de nieuwe situatie. De groene inrichting is aantrekkelijk, het wegbeeld is vriendelijk en de busstroken zorgen voor een goede doorstroming van de bussen. Fietser en voetganger hebben een duidelijke plaats. Met fietspaden aan beide zijden van de weg kiezen fietsers de snelste route, zijn er minder oversteekbewegingen, minder stopmomenten en minder potentiële conflicten tussen fietsers en auto's. Op basis van de beide evaluaties is er naast genoemde pluspunten wel een aantal aandachtspunten benoemd:

1. De gemeten rijsnelheid in relatie tot de maximumsnelheid van 30km/u.

De gemeten rijsnelheid ligt boven de 30 km/u. Ondanks de plateaus en verkeersdrempels, lijkt het effect op de snelheid beperkt. Uit de metingen blijkt dat tot 85% van het auto- en busverkeer een rijsnelheid heeft van 43 tot 49 km/u, afhankelijk van de meetlocatie. De gemiddelde snelheid ligt tussen de 38 en 40 km/u voor autoverkeer en tussen de 38 en 43 km/u voor bussen.

De aangelegde drempels zijn conform de richtlijnen aangelegd en voldoende snelheidremmend. De te hoge snelheid wordt gemeten tussen de drempels in. De geconstateerde rijsnelheid leidt niet tot gevaarlijke situaties (en dit wordt ook niet als zodanig door de omgeving ervaren, blijkt uit de meldingen en de interviews). Er is alleen sprake van onveilige situaties bij onverwacht kruisend verkeer, wanneer door rood licht wordt gereden door fietsers of incidentele keerbewegingen van auto's over de busbaan.

We nemen de volgende maatregelen ter verlaging van de geconstateerde hoge rijsnelheid op de busbaan, in combinatie met de 30km/uur zone:

- Met de busmaatschappijen zijn afspraken gemaakt over naleving van de maximumsnelheid. De verkeersregelinstallatie is ingesteld op 30 km/uur, waardoor sneller rijden leidt tot wachten voor het eerstvolgende verkeerslicht
- Daarbij plaatsen we extra bebording en markeringen, die het snelheidsregime duidelijker onder de aandacht moeten brengen.
- Om verder het bewustzijn te vergroten plaatsen we periodiek dynamische snelheidsdisplays, in ieder geval direct na het aanbrengen van de aanvullende markering en bebording.

2. Inrichting kruispunt Van Zijstweg – Veilinghavenkade.

Dit kruispunt is ontworpen op basis van de bewonersparticipatie. Inrijdend autoverkeer vanaf de Van Zijstweg (met name vrachtauto's) hebben relatief weinig ruimte en kunnen hierdoor in conflict komen met het uitrijdend autoverkeer uit de Veilinghavenkade. Zowel rechts als links afslaande fietsers vanaf de Veilinghavenkade kunnen moeite hebben de wachtende auto's te passeren. De breedte van de Veilinghavenkade is hetzelfde als voor de herinrichting. Een eventuele aanpassing van het kruispunt Veilinghavenkade zou een afwijking van de bewonerswensen inhouden en is zeer ingrijpend omdat ook alle VRI kasten en masten, stopstrepen en opstelstroken moeten wijzigen. Daarnaast is er slechts beperkt verkeer van en naar de Veilinghavenkade. Op grond hiervan wordt dit kruispunt niet aangepast. Extra signalering en bebording is wel aangebracht.

3. De oversteekbaarheid kruispunt Croeselaan-Van Zijstweg

De Croeselaan is een hoofdfietsroute, onder andere van en naar het Centraal Station. De oversteek met de Van Zijstweg is hierdoor druk. Volgens de ongevalsgegevens, de interviews, de meldingen en de audit, is de verkeersveiligheid op het kruispunt Croeselaan-Van Zijstweg een punt van aandacht. Dit komt voornamelijk door fietsers die door rood licht rijden. In september 2021 was dit oorzaak van een dodelijk ongeval tussen een fietser en een bus.

De belangrijkste knelpunten uit het aanvullende onderzoek naar de kruising Van Zijstweg - Croeselaan zijn:

- De niet toegestane linksaf beweging van autoverkeer vanuit de Croeselaan Zuid naar de Van Zijstweg.
- De beperkte opstelruimte van de fietsers en de voetgangers en de daarbij horende conflicten.
- Roodlichtnegatie op het kruispunt.
- Lange wachttijden tussen buspassages bij de voetgangersoversteek van de tunnel bij de Rabobank.
- Het beeld dat er geen bussen aankomen op het kruispunt terwijl fietsers voor rood wachten.

Maatregelen ter verbetering:

- Bij de Croeselaan geven we met extra bebording, markering én een pijl in het verkeerslicht aan dat de linksaf beweging door automobilisten niet geoorloofd is. Fysiek is het niet mogelijk om aanpassingen te doen waardoor het automobilisten onmogelijk gemaakt wordt om vanaf de Croeselaan linksaf te slaan naar de Van Zijstweg.
- In overleg met Google is de navigatie aangepast. Automobilisten werden nog verkeerd de stad uit geleid door het navigatiesysteem
- Voor de fietsers worden extra opstelruimte gemaakt aan beide zijden bij de fietsoversteek Van Zijstweg- Croeselaan.
- De fietsconflicten op het fietspad worden opgelost met een wit kruis aan de noordzijde van de Croeselaan.
- De afstelling van de verkeerslichten worden aangepast, evenals aan- en uitmelden van de bussen waarmee we langere wachttijden voorkomen.

Voor zover we de bovenstaande fysieke verbeteringen nog niet hebben uitgevoerd, realiseren we deze in het eerste kwartaal van 2023.

Naast de hierboven beschreven uitgevoerde of uit te voeren maatregelen, relateren we de Van Zijstweg en maatregelen die we hier kunnen nemen aan de landelijke beoordeling van 30km/u wegen. Zoals hierboven aangegeven is de Van Zijstweg namelijk geen 'standaard'- woonstraat met 30 km/u. Zo stuurden we in november 2021 als G4 een brief naar het kabinet en de Tweede Kamer met de oproep om het mogelijk te maken de maximumsnelheid op de meeste straten te verlagen van 50 naar 30 km/u. Deze brief sloot aan op de aangenomen motie van de Tweede Kamer op [27 oktober 2020](#) van GroenLinks en SGP om van 30 km/u de norm te maken binnen de bebouwde kom

Een snelheid van 30 km/u heeft voordelen voor de verkeersveiligheid en leefbaarheid. Op wegen waar dat nu niet goed kan, bijvoorbeeld door openbaar vervoer, nood- en hulpdiensten of op drukke ontsluitende wegen willen de G4-steden ook 30 km/u mogelijk maken. Voor dergelijke wegen waaronder de Van Zijstweg zijn nog geen passende inrichtingskenmerken opgesteld en is aanpassing van wet- en regelgeving nodig. Zodra de handreikingen vanuit de nieuwe regelgeving bekend zijn, beoordelen we of verdere aanpassingen nodig zijn.

Met bovenstaande maatregelen verwachten wij een de toegenomen verkeersveiligheid verder te verbeteren met behoud van een adequate doorstroming van de bussen gecombineerd met een zo kort mogelijke wachttijd voor de verschillende verkeersdeelnemers.

Burgemeester en wethouders

Datum 29 november 2022
Ons kenmerk 4158764/290622SR

Wij vertrouwen erop u hiermee voor nu voldoende geïnformeerd te hebben.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

De secretaris,

de burgemeester,